

opgevat kan worden, v...
latere werken een heroïsche fantasie-
wereld, die met nostalgische herin-
neringen aan de kindertijd en een

briceert hij net zo makkelijk uit lin-
denhout een nepgotische mon-
nik met een grote pij, staand op een

door Edmier gecombineerd met een
belangstelling voor historische ver-
halen en gebeurtenissen.

Loflied op mens als rollenspeler

Theater

**Pax Hominis - De Mensheid zij ge-
prezen** De Nieuw Amsterdam. Ge-
zien: 6/4 Theater Frascati, A'rdam. Te
zien t/m 8/10; denieuwamsterdam.nl

●●●●○

Door KESTER FRERIKS

Acteur Saabri Saad El Hamus is alles
tegelijk: hij is duivel en humanist,
een advocaat in keurig krijtstreep-
kostuum die wellustig een ei kapot
knijpt op het podium. Een nar die
zich gedraagt als God.

De voorstelling heet *De Mensheid zij
geprezen* (2001) naar de verdedigings-
rede van schrijver Arnon Grunberg.
Het is het eerste deel uit het vierluik
Pax Hominis dat gezelschap De Nieuw
Amsterdam presenteert.

El Hamus zit in een Chesterfield-
fauteuil en springt tegen het slot van
de voorstelling bovenop de armleg-

gers. Gekleed in slechts ondergoed
en zwarte sokken roept hij boosaar-
dig uit: „Elk mens is er een teveel.”

Het publiek is al gewaarschuwd
voordat de acteur opkomt: de stem
van actrice Marlies Heuer heeft ons
over de luidsprekers voorgesteld aan
een onmogelijk mens, een die de leu-
gen presenteert als waarheid en
nooit op afspraken verschijnt. Intus-
sen kijken we naar een zo goed als
leeg toneelbeeld met clubfauteuil,
pronkboekje en wc-rollen, fraai be-
licht door laaghangende lampen.

Grunbergs rede is een filippica te-
gen iedereen die de mens belaaft en
beschimpt. „Geen beest is zo belas-
terd als de mens”; met die woorden
opent Grunberg zijn tekst en El Ha-
mus de voorstelling. De toneelversie
is meer dan zomaar een boekbewer-
king. Grunbergs inventieve loflied
op de mens (niet alleen oorlogszuch-
tig maar ook uitvinder en schepper

van eeuwige kunstwerken) is vooral
een loflied op de mens als maniakale
rollenspeler. Schitterend is de scène
waarin El Hamus uiteenzet dat de
mens maar een marionet is in han-
den van een sadistische poppenspe-
ler. Het is net of onzichtbare draden
de bewegingen van de acteur sturen
en aan zijn armen en benen trekken.

Regisseur Gerardjan Rijnders be-
nadrukt zo de ongrijpbaarheid van
theateracteurs.

El Hamus maakt weliswaar dans-
pasjes ter amusement, maar tijdens
dit luchtige dansen debiteert hij ve-
nijnige terzijdes over de kunstenaar
als oplichter en de theatermensen als
gepatenteerde dieven van ander-
mans geestelijk bezit. En theaterma-
kers die boeken bewerken, dat zijn de
allergersten.

De Mensheid zij geprezen is een boei-
end, bizar zelfportret van de mens als
toneelspeler.

B

Kla

Ned
Geh
●●●

Doc

Er z
risc
ene
stru
van
mo
zeg
me
tijc

g
be
w
N
hi
(1
H